

Van de redactie

De Rijksbegroting 2010

De tijd dat de volksvertegenwoordigers hun oordeel gaven op de rijksbegroting nadat ze kennis hadden kunnen nemen van de commentaren van economische deskundigen ligt in een ver verleden. Tegenwoordig hebben onze volksvertegenwoordigers hun mening al afgerond een dag na Prinsjesdag, zelfs in een ongewis economisch tij. Ze vinden het dan ook onbegrijpelijk als een minister-president moeite heeft een inspirerend antwoord te geven op de stortvloed van detaillistische vragen, waarover ongetwijfeld ook vakministers diep moeten nadenken.

In deze aflevering van het *Tijdschrift voor Overheidsfinanciën* wordt uitgebreid ingegaan op de Rijksbegroting 2010. Meer dan in vorige jaren wordt de begroting sterk bepaald door externe factoren, zoals de kredietcrisis, waarvan overigens veel nog zullen moeten worden verwerkt in komende begrotingen.

In het eerste artikel bepleiten Gradus en Beets snel concrete maatregelen om het structurele tekort op de begroting terug te dringen. Het kabinet was vorig jaar te laat met zijn maatregelen. Daardoor was het beleid te expansief. De auteurs hebben hun twijfels over een expansief fiscaal beleid, omdat de werking van de automatisch stabilisatoren voldoende zal zijn.

In zijn bijdrage gaat De Kam daar verder op door. Na een analyse van de stand van 's rijks financiën concludeert ook hij dat het kabinet snel duidelijkheid moet geven over het beleid in de komende jaren. Want, op middellange termijn tekenen zich enkele grote risico's voor de overheidsfinanciën af.

Bij de vaststelling van de rijksbegroting gaat het om meer dan een verantwoorde financiële vertaling van politieke wensen. Vooral de komende jaren legt de kredietcrisis een zwaar stempel op die wensen. Den Butter zet uiteen waarom macro-prudentieel toezicht weer het primaat moet krijgen om herhaling van de kredietcrisis te voorkomen. Hij gaat uitvoerig in op de oorzaken van de crisis en op de maatregelen van verschillende landen daartegen. Het marktfalen in de financiële sector, gepaard gaande met een ongewenste hebzucht, kan z.i. slechts door overheidsregulering worden bestreden. Meer onderzoek zal daarvoor nodig zijn met een nieuwe generatie macro-modellen. Evenals de vorige auteurs pleit ook Den Butter voor het snel op orde brengen van de overheidsfinanciën.

Politieke wensen vinden hun plaats in de uitgavendepartementen. Dit nummer van TvOF besteedt aandacht aan de wijze waarop de ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, en Verkeer en Waterstaat hun begroting op orde brengen.

Van Vliet beschrijft onder meer hoe SZW werknemers betrokken wil houden op de arbeidsmarkt tijdens de recessie. Hoe effectief is het arbeidsmarktbeleid? Moet thans een andere mix van arbeidsmaatregelen worden toegepast?

Van Wee beschrijft dat de procedures voor de besluitvorming van grote infrastructurele projecten zijn verbeterd. Dit zal een positieve bijdrage leveren aan het voorkomen van budgetoverschrijdingen, die niet de omvang van de begroting beïnvloedt, maar wel de verdeling daarbinnen.

Ook de lagere overheden zullen de gevolgen van de kredietcrisis ondervinden. Allers geeft aan dat ook gemeenten stappen terug moeten zetten. Per gemeente zal dat

verschillen, want de ene gemeente is financieel sterker van de rijksoverheid afhankelijk dan de andere en ook de mogelijkheden om lastenverhogingen door te voeren verschillen per gemeente.

In het laatste artikel beschrijven Allers en Zeilstra de gevolgen van de bevolkingsdaling voor de gemeentefinanciën. Door verschillende gemeenten te vergelijken komen zij tot de conclusie dat er geen aanwijzingen zijn dat bevolkingskrimp voor gemeenten tot financiële problemen leidt.

De redactie